

життєво важливими. Успішна медіація має привести всіх учасників конфлікту до спільної перемоги [1; 2].

Література

1. Білик Н.М. Медіація однолітків як технологія вирішення конфліктів у загальноосвітній школі / Н. Білик // Педагогіка та психологія: збірник наукових праць / за заг. ред.: акад. І.Ф. Прокопенка, проф. С.Т.Золотухіної. Харків: Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2015. Вип. 49. 352 с. С. 3-12.

2. Латынов В. А. Конфликт: протекание, способы разрешения, поведение конфликтующих сторон. Обзор зарубежных исследований по психологии конфликта / В.А. Латынов // Иностранная психология: [Том 1]. – № 2. – 1993. – С. 87-92.

3. Мастенбрук У. Управление конфликтными ситуациями и развитие организации / Пер. с англ. – М. : ИНФРА-М, 1996. – 256 с.

4. Русицька Т. Шляхи мирного розв'язання конфліктів у школі / Т. Русицька. – К. : Генеза, 2006. – 216 с.

5. Школьная медиация : Официальный сайт Научно-методического Центра медиации и права [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mediacia.com/razrspor.htm>.

6. Orłowska Czy tylko mediacja między sprawcą a ofiarą // «Mediator» – nr. 20, 1/2202. – s. 42.

УДК 159.964.1

ДУЖАР М. В., ЩЕРБАН Т. Д.
Мукачівський державний університет,

ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ЮНАКІВ

Суспільство сьогодні зацікавлено у підготовці кваліфікованих спеціалістів. Отже, мета сучасної вищої освіти повинна бути спрямована на розвиток тих здібностей, які сприятимуть професійному становленню майбутнього спеціаліста. Вирішальну роль у даному процесі відіграє процес професійного самовизначення. Професійне самовизначення і є базовою основою успішного навчання студентів. Тільки вмотивована особистість прагне до отримання міцних знань та професійних навиків.

У вітчизняній психології проблема професійного самовизначення розглядалася в руслі акмеологічних досліджень (Б.Г. Ананьєв, А.О. Реан, Н.В. Кузьміна, О.О. Деркач, В.М. Максимова); досліджень особливостей відношення до майбутнього, життєвих стратегій і життєвого шляху особистості (Р.А. Ахмеров, К.А. Абульханова-Славська, Є. І. Головаха). Особливості соціально-психологічних умов для самовизначення та самоствердження вивчалися В.А. Аверіним, Т.П. Гавриловою, В.С. Мухіною та ін.. Водночас, проблема якісних змін пов'язаних з вибором професії вивчена недостатньо, в першу чергу це стосується причин особистісного самовизначення [2].

Таким чином, теоретичні і практичні дослідження самовизначення, а також значущість і недостатня розробленість проблеми обумовили наше дослідження. Мета дослідження полягає у визначення особливостей професійного самовизначення

Аналіз літератури дозволяє констатувати, що проблемі становлення самовизначення присвячені численні експериментальні і теоретичні

дослідження, в яких розглянуті структура, механізми, види і закономірності формування самовизначення в юнацькому віці. Традиційно професійне самовизначення визначається як здатність людини до усвідомленого вибору подальшого професійного життєвого шляху на основі можливостей, а також готовності зайняти певну професійну позицію. У процесі самовизначення важливими є наступні вміння студента: самостійно та відповідально ставитися до планування свого життя, планувати вмотивовані цілі, прагнути до самоактуалізації та пізнанні себе. Очевидно, що основою зазначених особливостей процесу професійного самовизначення є власна мотиваційна система, що спрямована на активність навчання та здобуття фаху.

Нами проведено дослідження зі студентами другого та четвертого курсу. Вибірка досліджуваних становила 53 особи. У дослідженні використано методикою М.І. Алексеевої. За даною методикою визначалися домінуючі мотиви такі як: ідейно-політичні мотиви; науково-пізнавальні мотиви; професійні та практично ціннісні; мотиви самовиховання; мотиви соціального престижу; мотиви соціальної ідентифікації; практичні мотиви; комунікативні мотиви.

За методикою М.І. Алексеевої для виявлення реально діючих мотивів навчання отримані результати, які представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Результати дослідження за методикою М.І. Алексеевої

Шкала	Середнє значення	
	2- курс	4-курс
Ідейно-політичні мотиви	3,48	3,27
Науково-пізнавальні мотиви	3,59	3,85
Професійні та практично ціннісні мотиви	3,59	3,38
Мотиви самовиховання	3,44	3,42
Мотиви соціального престижу	3,44	3,35
Мотиви соціальної ідентифікації	3,67	3,81
Практичні мотиви	3,30	3,46
Комунікативні мотиви	3,59	3,42

Доцільно відмітити, що за результатами даної методики на другому курсі провідним мотивом навчання являється «Мотиви соціальної ідентифікації» ($X_{\text{сеп.}}=3,67$), на 4-му курсі цей показник дещо вищий ($X_{\text{сеп.}}=3,81$) відповідно, це говорить про те, що ставлення до навчання визначаються порадами або прикладом батьків, друзів. Ідентифікація з іншою людиною – прагнення бути схожим на героя, кумира, авторитетну особистість (батька, учителя або іншу особистість). Цей мотив спонукає працювати і розвиватися. Він є особливо актуальним для дітей і молоді, які намагаються наслідувати інших людей в своїх діях. Можна також охарактеризувати «Мотиви соціального престижу» для 2-го та 4-го курсу вони є не сильно вираженими ($X_{\text{сеп.}}=3,44$) ($X_{\text{сеп.}}=3,42$), можна говорити про те, що студенти прагнуть до успіхів у навчанні, щоб мати високий статус у групі, намагаються довести оточуючим, що вона чогось варті, прагнуть отримати певний статус в суспільстві, хочуть, аби їх поважали і цінували. Таким чином, прагнення до самоствердження, до підвищення свого формального і

неформального статусу, до позитивної оцінки своєї особистості – суттєвий мотиваційний чинник, який спонукає людину інтенсивно працювати і розвиватися. Найменш вираженим показником на другому курсі є «Практичні мотиви» ($X_{\text{сер.}}=3,30$). Це свідчить про те, що для студентів навчання є не внутрішньо мотивованим і залежить від зовнішніх причин. У студентів 4-го курсу найменшим показником є «Ідейно-політичні мотиви» ($X_{\text{сер.}}=3,81$), ці мотиви пов'язані з різними взаємостосунками студентів між собою і зі старшими.

Самовизначення особистості набуває важливого значення в сучасних умовах. У процесі становлення майбутнього спеціаліста студенти оволодівають інструментами, які необхідні для формування особистісного самовизначення, а саме: самостійно та відповідально ставитися до планування свого життя, планувати вмотивовані цілі, прагнути до самоактуалізації та пізнанні себе.

Отримані у дослідженні факти відображають різну логіку мотивації студента. А саме, в результаті проведеної діагностики було виявлено, що реально діючими мотивами навчання для студентів обох груп є «Мотиви соціальної ідентифікації», «Мотиви соціально престижу» це говорить про те, що студенти прагнуть до успіхів у навчанні, щоб мати високий статус у групі. На нижчих рівнях розміщені «Практичні мотиви», «Ідейно-політичні мотиви» це негативний показник, тому що для студентів навчання є не внутрішньо мотивованим і залежить від зовнішніх причин також вони не взаємодіють між собою.

Література

1. Давидюк Н. М. Активізація пізнавальної діяльності студентів / Н. М. Давидюк // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Психологія: зб. наук. праць / голов. ред. Андрущенко В. П. – К., 2000. – Вип. 11. – С. 346–354.
2. Психологія : підручник для студ. вузів / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П.А. Гончарук ; ред. Ю. Л. Трофімов. – 2-ге вид., стереотип. – Київ : Либідь, 2000. – 558 с.

УДК 316.647.5:371.13

ДЯДЧЕНКО О.В.
Мукачевський державний університет

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

В умовах переходу від репродуктивної, авторитарної освіти до освіти інноваційно-гуманістичного типу, прийняття нового Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.) та концепції Нової української школи (2016 р.), повністю зорієнтованої на компетентнісне навчання, змінюються вимоги до психолого-педагогічної та професійної підготовки викладача вищої школи. Рівень його кваліфікації та готовності до викладання професійної іноземної мови має також оцінюватись з позицій компетентнісного підходу до навчання.

Професійна компетенція викладача англійської мови, який навчає мови студентів нефілологічних спеціальностей, базується на визнанні ним специфіки навчання професійно орієнтованої мови й усвідомленні відмінностей у навчанні

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>